

Девіз Всесвітнього дня охорони праці 2020 року

ЗУПИНИМО ПАНДЕМІЮ: безпека і здоров'я на роботі можуть врятувати життя

ЗВЕРНЕННЯ

Організаційного комітету з підготовки та проведення Дня охорони праці в Україні у 2020 році

Згідно з Указом Президента України від 18.08.2006 № 685/2006 щороку 28 квітня в Україні відзначають День охорони праці. Цьогоріч Україна вкотре долучилася до ініціативи Міжнародної організації праці та мала намір провести заходи до Всесвітнього дня охорони праці за тематикою, що присвячена вирішенню проблеми насильства і домагань у сфері праці.

Однак запланованому завадила надзвичайна подія – спалах коронавірусної інфекції COVID-19, яка розпочалася в Китаї, згодом охопила Південну Корею, Іран, країни західної Європи, а сьогодні вже панує у всьому світі. Тож темою Всесвітнього дня охорони праці-2020 стала боротьба з пандемією смертельно небезпечної недуги.

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

У процесі підготовки до відзначення Дня охорони праці в Україні, яка фактично збіглася в часі з першими проявами «коронакризи», стало зрозумілим, що перед усім українським суспільством постав досі нечуваний виклик, який вимагає особливих заходів та зусиль.

Перші випадки захворювання було зафіксовано у грудні 2019 року, а вже 11 березня 2020 року Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила про пандемію через спалах коронавірусної інфекції. Зокрема генеральний директор ВООЗ Тедрос Адхан Гебреїсус заявив: «Це не просто криза охорони здоров'я, це криза, яка торкнеться кожного сектору. Тому кожен сектор і кожна людина повинні бути залучені в боротьбу». Того ж дня постановою КМУ від 11.03.2020 № 211 в Україні було запроваджено карантинні заходи, які в подальшому уряд подовжив і посилив.

Ухвалені на законодавчому рівні заходи спрямовані передусім на протидію поширенню коронавірусної інфекції та передбачають обмеження на проведення масових заходів, заборону діяльності закладів громадського харчування (ресторанів, кафе тощо), торговельно-розважальних центрів, інших закладів соціально-культурної сфери, запровадження карантину в навчальних закладах усіх рівнів, обмеження функціонування громадського транспорту та пасажирських перевезень.

Щоб стримати поширення COVID-19 і зберегти життя та здоров'я людей, зазначені рішення, безумовно, були правильними та потрібними. Але разом з тим, як наслідок їх впровадження, ми можемо спостерігати невтішну картину економічного спаду в країні: у всіх галузях та сферах. Такий стан справ породжує серйозні загрози, які за своєю суттю – справжнісінька криза, що впливає не тільки на виробництво товарів і послуг, споживання та інвестиції, а й може спричинити «шок» на ринку праці, який ми вже фактично маємо.

Першочергові оцінки Міжнародної організації праці вказують на потенційну загрозу неабиякого зростання безробіття і неповної зайнятості, скорочення робочого часу, суттєвого зниження заробітної плати та доходів працівників тощо.

Це нові виклики як для держави, так і для всіх тих, хто відповідає за найманих працівників у країні. На сьогодні від соціальної свідомості роботодавців залежить не тільки життя і здоров'я всіх громадян України, а й стійкість та цілісність нашої держави.

Зупинка економічної активності бізнесу, врешті-решт, обов'язково закінчиться, а збережений трудовий капітал стане для підприємств рушійною силою, яка забезпечить у подальшому відновлення економічного зростання.

Звертаємо увагу керівників підприємств, установ, організацій, де неможливо забезпечити дистанційний режим роботи під час карантину, на забезпечення нагальних профілактичних та протиепідемічних заходів для недопущення поширення випадків захворювання на COVID-19.

Особливу увагу потрібно приділити захисту лікарів та інших медичних працівників, що перебувають в епіцентрі складної ситуації, виконуючи професійні обов'язки з надання медичної допомоги пацієнтам, збереження їх здоров'я та життя.

Водночас, постановою КМУ від 25.03.2020 № 256 рекомендовано підприємствам, установам та організаціям незалежно від форми власності на час встановлення карантину не звільняти працівників, які виконують визначену трудовим договором роботу вдома, та працівників, які перебувають у відпустці без збереження заробітної плати на період карантину, що також сприяє збереженню трудових прав працівників у цей непростий час.

Запровадження карантинних заходів змусило підприємства переглянути не тільки свої звичні плани, а й ставлення до профілактики виробничого травматизму, особливо до ймовірного зараження працівників новою невивченою формою інфекції. Тепер життя і здоров'я найманих працівників напряду залежить від ставлення роботодавців до своїх кадрів, до них особисто та їх сімей.

В умовах глобальної пандемії нового коронавірусу для запобігання поширенню інфекції, захисту здоров'я громадян та надання допомоги хворим, суспільство має об'єднати зусилля заради подолання наслідків епідемії.

Підсумовуючи зазначене, закликаємо всіх долучитися до відзначення Дня охорони праці в Україні та забезпечити широку інформаційну кампанію для захисту та збереження життя та здоров'я працівників.

▶ Профілактика і пом'якшення наслідків поширення COVID-19 на робочому місці

КОНТРОЛЬНИЙ ПЕРЕЛІК ЗАХОДІВ*

Дата: 09/04/2020

Цей контрольний перелік є управлінським інструментом для реалізації практичних заходів із метою зменшення поширення пандемії COVID-19 на робочому місці. Успішне впровадження цього інструменту залежить від співпраці між роботодавцями, керівниками та працівниками задля здійснення позитивних змін на підприємствах із метою посилення реагування на COVID-19 і покращення готовності до неї. Роботодавцям слід залучити до цього процесу комітети з безпеки та здоров'я на роботі або представників із питань безпеки.

Як користуватися контрольним переліком

- ▶ 1. Призначте групу у складі вищого керівництва, керівників середньої ланки, представників працівників, а також співробітників, відповідальних за питання безпеки та здоров'я на роботі.
- ▶ 2. Проведіть інструктаж і навчання групи щодо етапів використання контрольного переліку.
- ▶ 3. Заповніть контрольний перелік і запишіть результати перевірки.
- ▶ 4. Сплануйте всією групою, які заходи мають бути здійснені, ким і коли. Знайдіть спосіб застосування заходу, якщо необхідно — проконсультуйтеся з керівником напряду або працівниками.
  - Якщо захід уже впроваджений або не потрібен, зазначте «Ні» під надписом «Чи пропонуєте Ви цей захід?»
  - Якщо ви вважаєте, що захід був би доречним, зазначте «Так».
  - У секції «Примітки» наведіть коментарі, опишіть ситуацію або додайте пропозицію.
- ▶ 5. Ще раз подивіться на пункти, де ви відповіли «Так». Виберіть пункти, які ви вважаєте найважливішими, та позначте їх як «Пріоритет»¹.
- ▶ 6. Відразу після заповнення **контрольного переліку організуйте колективне обговорення** з групою для підготовки пропозицій керівництву (досвід показав, що цей крок є невід'ємним для сприяння позитивним змінам).
- ▶ 7. Представте результати колективного обговорення керівництву для планування безперервного запровадження вдосконалень².

Групі слід, не вагаючись, звертатися за уточненнями до компетентних державних органів з безпеки та здоров'я на роботі, інспекцій праці, національних організацій з безпеки або національних професійних об'єднань із питань БЗР, організацій роботодавців та працівників.

Це невичерпний перелік усіх необхідних заходів. Групі слід додати до контрольного переліку всі додаткові пункти, які вона вважає доречними, для покращення реагування на COVID-19 на робочому місці.

При розробленні плану профілактики та контролю COVID-19 на робочому місці керівництву необхідно дотримуватися відповідних національних правових зобов'язань.

¹ Пріоритети слід визначати відповідно до більшої чи меншої імовірності впливу даної ситуації на здоров'я працівників, її тяжкості та нагальності.

² Додаток I

1 Розробіть і опублікуйте заяву про зобов'язання і відповідальність керівництва щодо зменшення ризику впливу вірусу та передачі COVID-19 на робочих місцях, консультуючись із представниками працівників.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

2 Розробіть план забезпечення готовності та реагування з метою профілактики COVID-19 на робочому місці, враховуючи всі напрями роботи та завдання, що виконуються працівниками, та потенційні джерела зараження.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

Згідно з п. 3.10.3 Керівних принципів з систем управління безпекою і здоров'ям на роботі (Guidelines on occupational safety and health management systems ILO-OSH 2001, ILO), заходи з запобігання надзвичайним ситуаціям, забезпечення готовності до них і реагування слід здійснювати з урахуванням розміру і характеру діяльності організації. Їх слід розробляти у співробітництві із зовнішніми службами з надзвичайних ситуацій та іншими органами, де це доречно. Вони повинні: гарантувати, що необхідна інформація, внутрішня комунікація та координація забезпечать захист усіх людей у випадку надзвичайної ситуації на робочому місці; надавати інформацію відповідним компетентним органам, територіальним структурам району розташування, службам екстреного реагування та забезпечувати комунікацію з ними; передбачати надання першої та медичної допомоги, протипожежні заходи і евакуацію всіх людей, які перебувають на підприємстві; забезпечувати відповідне інформування і навчання всіх працівників організації на всіх рівнях, включно з регулярними тренуваннями з запобігання надзвичайним ситуаціям, забезпечення готовності до них і реагування на них.

3 Регулярно консультуйтеся зі своїми службами з питань здоров'я на роботі, місцевими органами охорони здоров'я або іншими партнерами, які, можливо, розробили інформаційні матеріали з просування профілактики ризику інфікування вірусом на робочому місці та інші технічні рекомендації.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

4 Створіть на підприємстві систему надання працівникам актуальної та достовірної інформації про перебіг ситуації з COVID-19, з посиланням на інформацію, оприлюднену національними чи місцевими органами охорони здоров'я.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

5 Складіть карту небезпеки усіх операцій/процесів та всіх видів робіт.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

6 Інтегруйте питання безпеки та здоров'я у ваш план дій у надзвичайних ситуаціях та забезпечення безперебійної діяльності, а також врахуйте інші вимоги, що стосуються праці, зокрема щодо необхідності виконання операцій меншим числом працівників.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

7 Заохочуйте дистанційну роботу неключових працівників, щоб звести до мінімуму поширення COVID-19 на робочому місці.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

- 8** Якщо дистанційна робота практично неможлива, запровадьте зміни, щоб уникнути великої концентрації працівників на об'єктах.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

- 9** Розробіть план можливих дій у разі виявлення на підприємстві підтвердженого чи підозрюваного випадку COVID-19, що включає, серед іншого, повідомлення, контроль і дезінфекцію відповідно до національних керівних документів.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

- 10** Згідно з національними стандартами розширте можливості щодо здійснення виплат в період тимчасової непрацездатності, виплати допомоги у зв'язку з хворобою, відпусток у зв'язку з народженням дитини/ для догляду за дитиною та повідомте про це всіх працівників.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

- 11** Створіть механізм моніторингу і оцінки стратегій та планів щодо COVID-19.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

► II. ОЦІНКА ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ, ІНФОРМУВАННЯ

- 12** Оцініть ризик потенціальної взаємодії з працівниками, підрядниками, споживачами та відвідувачами на підприємстві та забруднення виробничого середовища, та здійсніть відповідні заходи (див. розділ III).

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

- 13** Проведіть навчання керівництва, працівників та їхніх представників щодо запроваджених заходів із запобігання ризику інфікування вірусом і щодо порядку дій у випадку інфікування. Для працівників, зайнятих на роботах підвищеної небезпеки, навчання повинно включати питання правильного використання, обробки та утилізації засобів індивідуального захисту (ЗІЗ).

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

- 14** Повідомте працівників про те, що кожний має право залишити робочу зону в разі виникнення неминучої та серйозної загрози життю або здоров'ю відповідно до національного законодавства і встановлених процедур та негайно повідомити свого безпосереднього керівника про таку ситуацію.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

- 15** Надайте працівникам, які доставляють продукцію, водіям вантажних автомобілів та іншим транспортним працівникам допомогу для зведення до мінімуму прямого контакту зі споживачами та дотримання правил особистої гігієни, як-от миття рук і використання антисептиків для рук. Розгляньте питання про надання засобів індивідуального захисту, якщо працівники безпосередньо контактують із клієнтами.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

16 Уникайте відряджень у некритичних випадках. Оцініть ризик інфікування COVID-19, якщо плануються відрядження (для всіх фаз поїздки та виконання робочих завдань)³.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

17 Підтримуйте регулярне спілкування з працівниками та представниками працівників, зокрема через інтернет або, якщо це неможливо, телефоном.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

18 Допомагайте працівникам долати нові психосоціальні ризики, засвоювати нові форми організації праці, а також заохочуйте вести здоровий спосіб життя, включаючи харчування, відпочинок і сон, фізичну активність та підтримання соціальних контактів з друзями та родиною (віддалено).

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

► ІІІ. ЗАХОДИ З ПРОФІЛАКТИКИ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НАСЛІДКІВ ПОШИРЕННЯ COVID-19

19 Організуйте роботу так, щоб забезпечити фізичне дистанціювання на відстань не менше 2 метрів від інших осіб або на іншу відстань, рекомендовану відповідним компетентним органом.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

20 Уникайте особистих зустрічей, віддаючи перевагу телефонним дзвінкам, електронній пошті або віртуальним зустрічам. Якщо необхідно організувати зустрічі, передбачте місце, як дозволяє забезпечити фізичне дистанціювання.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

21 Забезпечте персоналу, споживачам і відвідувачам достатньо місць із простим доступом, де вони можуть помити руки милом з водою, дезінфікувати руки антисептиками, а також заохочуйте культуру миття рук.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

22 Установіть антисептик з дозатором для рук у видних місцях у зоні робочих місць і забезпечте їх регулярне наповнення.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

23 Заохочуйте культуру регулярного витирання столів і робочих місць, дверних ручок, телефонів, клавіатур і робочих об'єктів антисептиком і регулярної дезінфекції місць загального користування, зокрема туалетів. Поверхні, яких часто торкаються, слід мити частіше. Залежно від діяльності, розгляньте питання про залучення спеціалізованих служб із прибирання і дезінфекції.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні Так ПРІОРИТЕТ

Примітки:

³ Докладніша інформація:
<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/travel-advice>

- 24** Посильте витяжну вентиляцію й збільшіть подачу чистого повітря до кімнат та робочих приміщень із високим ризиком інфікування вірусом.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні   Так   ПРІОРИТЕТ

Примітки:

- 25** Заохочуйте належну респіраторну гігієну на робочому місці та поширюйте інформацію про це, наприклад, прикривання рота і носа під час кашлю або чхання зігнутих ліктем або тканиною.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні   Так   ПРІОРИТЕТ

Примітки:

- 26** Забезпечте соціальне дистанціювання на підприємстві та максимально можливо тримайтеся подалі від «місць скупчення людей»⁴.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні   Так   ПРІОРИТЕТ

Примітки:

- 27** Видайте відповідні маски для обличчя і забезпечте наявність на робочих місцях паперових серветок для тих, у кого виникає нежить або кашель, а також закритих сміттєвих відер для викидання цих серветок із дотриманням вимог гігієни.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні   Так   ПРІОРИТЕТ

Примітки:

► IV. ПОРЯДОК ДІЙ У РАЗІ ВІЯВЛЕННЯ ПІДОЗРИ НА COVID-19 ТА ПІДТВЕРДЖЕНИХ ВИПАДКІВ

- 28** Відповідно до рекомендацій місцевих органів влади заохочуйте своїх працівників, у яких підозрюються симптоми COVID-19, не приходити на роботу і дотримуватися рекомендацій місцевих органів влади.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні   Так   ПРІОРИТЕТ

Примітки:

- 29** У разі серйозного погіршення здоров'я працівників, зокрема затрудненого дихання, порекомендуйте їм звернутися до їхнього лікаря або місцевого медичного закладу і повідомити про свої поїздки останнім часом та симптоми.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні   Так   ПРІОРИТЕТ

Примітки:

- 30** Організуйте ізоляцію будь-якої особи, у якій розвиваються симптоми COVID-19, на робочому місці до моменту перевезення до відповідного медичного закладу. Організуйте дезінфекцію робочого місця і медичний огляд осіб, які тісно контактували з вищезгаданою особою.

Чи пропонуєте Ви цей захід?

Ні   Так   ПРІОРИТЕТ

Примітки:

⁴ Місця, де люди зустрічаються та збираються, наприклад, кафетерії.

► ДОДАТОК І

ФОРМА ПЛАНУ ЗАХОДІВ ТА ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ

1. Планування заходів

Департамент/Відділ/Підприємство:

Дата: _____

Група: _____

Технічний напрям:

- Політика, планування і організація
- Оцінка ризиків, управління ризиками та інформування про ризики
- Заходи з профілактики та пом'якшення наслідків поширення COVID-19
- Порядок дій у разі виявлення підозри на COVID-19 та підтверджених випадків
- Інше

Опис очікуваного поліпшення ситуації

Місце розташування

Орієнтовна дата виконання

---

* Для поліпшень за різними технічними напрямками слід використовувати окремі аркуші.

2. Контроль виконання заходів (інформація про фактичні поліпшення)

Дата: _____

Група: _____

Департамент/Відділ/Підприємство: _____

Визначення поліпшення ситуації, яке запроваджено/запроваджується:

Технічний напрям:

- Політика, планування і організація
- Оцінка ризиків, управління ризиками та інформування про ризики
- Заходи з профілактики та пом'якшення наслідків поширення COVID-19
- Порядок дій у разі виявлення підозри на COVID-19 та підтверджених випадків
- Інше

Дата запровадження поліпшення:

Відповідальна особа/особи:

Період часу, необхідний для повного запровадження поліпшення: _____

Навички та методи, необхідні для запровадження поліпшення:

Можливості поліпшення:

Вагомі аргументи на користь поліпшення:

Необхідна підтримка для запровадження поліпшення (зокрема від органу чи органів БЗР):

International
Labour
Organization

Зупинимо
пандемію

БЕЗПЕКА І ЗДОРОВ'Я НА РОБОТІ

► МОЖУТЬ ВРЯТУВАТИ ЖИТТЯ

Всесвітній день безпеки і здоров'я на роботі

28 квітня 2020

ilo.org/safeday

